

Världsnaturfonden WWF

Ulriksdals Slott

170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00

Direkt: 08 624 74 xx

Allmänt: info@wwf.se

username@wwf.se

www.wwf.se

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: kn.nm@regeringskansliet.se

nyheter@svd.se

klimat@dn.se

red@altinget.se

vet@sverigesradio.se

Ulriksdal 22 mars 2024

WWF:s remissvar gällande KN2024/00684, Ytterligare förlängning av pausen av omprövning för moderna miljövillkor för vattenkraften

Sammanfattning

Världsnaturfonden WWF (WWF) avstyrker de föreslagna förordningsändringarna.

WWF ställer sig kritiska till hur ärendet har beretts och anser att remisstiden utan godtagbara skäl har varit anmärkningsvärt kort. Även remissen som sådan, där en konsekvensutredning helt saknas, är högst undermålig. WWF ifrågasätter därför om det grundlagsskyddade beredningskravet är uppfyllt.

Allmänna synpunkter

Inledningsvis kan WWF konstatera att remisstiden endast är en vecka. WWF anser att det är anmärkningsvärt att Regeringskansliet återigen remitterar förslag på att skjuta upp omprövningarna av vattenkraften med avsevärt kort remisstid samt bristfälligt underlag.

Kravet på beredning är grundlagsskyddat och återfinns i 7 kap. 2 § regeringsformen. Där anges att *"Vid beredningen av regeringsärenden ska behövliga upplysningar och yttranden inhämtas från berörda myndigheter. Upplysningar och yttranden ska också i den omfattning som behövs inhämtas från kommuner. Även sammanslutningar och enskilda ska i den omfattning som behövs ges möjlighet att yttra sig."* Vad kravet på beredning innebär måste bestämmas utifrån det aktuella ärendets natur, men remisstiden måste bestämmas så att remissinstanserna får tillräckligt med tid för att sätta sig in i förslaget, bilda sig en uppfattning om det och även skriva ett remissvar.

För att en avvikelse från det gängse beredningskravet ska kunna godtas krävs det alldeles särskilda skäl.¹ Som skäl för att ytterligare förlänga pausen av omprövningarna har angetts att

¹ Se t.ex. Lagrådets yttrande 2017-09-08 gällande Skjutvapen och explosiva varor – skärpta straff för de grova brotten.

man inom Regeringskansliet arbetar med att ta fram regeländringar och att regeringen ska komma till beslut om de förändringar som krävs för att omprövningarna inte ska få oacceptabel påverkan på elsystemet. Detta är dock inte några nya omständigheter, utan något som varit känt för både regeringen och Regeringskansliet vid den första pausen av miljöprövningarna i januari 2023. WWF anser inte att bristande planering och framförhållning i arbetet kan godtas som särskilda skäl för den anmärkningsvärt korta remisstiden. I pressmeddelande från regeringen anges dessutom att *"Inom Regeringskansliet pågår därför beredning av förslag till ett antal åtgärder. Målsättningen är att dessa åtgärder ska beslutas före den 1 juni. Om så ej sker kommer pausen att förlängas ytterligare."* WWF är kritiska till förfarandet i den här processen där omprövningarna först pausades under ett år, för att sedan pausa ytterligare två månader, nu förlängs pausen igen med två månader samtidigt som regeringen aviserar att pausen kan komma att förlängas ytterligare.

I det underlag som remitterats saknas helt en konsekvensutredning. Underlaget består endast av ett mejl med en kallelse till ett hastigt insatt remissmöte och förslaget till förordningsändringar. Inte heller vid remissmötet redogjordes för några konsekvenser av de förordningsändringar som föreslås. WWF ser allvarligt på att remissen är bristfällig. Att det helt saknas en konsekvensutredning blir extra allvarligt då förfarandet med förnyade pauser gör processen svår att överskåda för alla berörda aktörer.

WWF vill påminna om det omfattande arbete som lades ner av myndigheter och andra aktörer inför regeringsbeslutet om en nationell plan för moderna miljövillkor den 25 juni 2020. I 24–35 §§ förordning (1998:1388) om vattenverksamheter finns bestämmelser kring den nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraften och hur denna plan ska tas fram. Det torde stå regeringen fritt att utan ett förslag från ansvariga myndigheter ändra i tidplanen genom en förordningsändring. Dock visar förordningens bestämmelser på det stora behov av dialog och förankring med olika myndigheter och aktörer som finns när en uppdatering av den nationella planen ska ske. WWF är därför kritiska till att regeringen väljer att gå fram med ett förslag till ändring i tidplanen utan att först ha hört relevanta myndigheter och intresseorganisationer. I ljuset av den mycket korta remisstiden och det bristfälliga underlaget är detta särskilt allvarligt.

WWF vill också lyfta att det kan vara betungade för de instanser som är part i miljöprövningarna att prövningarna i skrivande stund har skjutits upp tre gånger med kort varsel. Domstolar, myndigheter, energibolag samt andra berörda har allokerat resurser för att hantera miljöprövningarna. WWF anser att alla instanser bör veta i god tid när en miljöprövning som de berörs av startar.

Sista dag för ansökan om omprövning senareläggs till 1 juni 2024

WWF motsätter sig att de föreslagna förordningsändringarna genomförs. WWF anser att det är av stor vikt att prövningarna kommer igång snarast och att prövningarna genomförs med bevarat miljöskydd.

Endast en tredjedel av Sveriges vattendrag uppnår i dagsläget god ekologisk status. WWF:s bedömning är att, i ett läge som är så kritiskt för miljön, ska inte viktiga åtgärder gång på gång skjutas fram. Fysisk påverkan från vattenkraft och dammar utgör det främsta hotet mot biologisk mångfald i sötvatten. Åtgärdsarbetet har med andra ord varit kraftigt eftersatt och vi är långt ifrån att nå god vattenstatus till 2027 som EU:s ramdirektiv för vatten kräver. Genomförandet av den nationella planen för omprövning av vattenkraft är helt avgörande för att leva upp till både internationella och nationella åtaganden däribland EU:s ramdirektiv för vatten, livsmiljödirektivet och miljömålet Levande sjöar och vattendrag.

Regeringen har i pressmeddelande angett att *"Svenska kraftnäts rapport kom in i september 2023 och deras analyser visar på att omprövningen som den är utformad idag får en*

oacceptabel påverkan på elsystemet.” WWF delar inte den tolkning som regeringen gör av Svenska Kraftnäts rapport. Svenska Kraftnät är tydliga i sin rapport om att deras beräkningar är osäkra, vilket inte regeringen verkar ha tagit hänsyn till. Det står “I simuleringarna har inte heller beaktats eventuella effekter av framtida klimatförändringar och ökade flöden eller möjligheter till effektivisering och optimering av vattenresursanvändningen”.

WWF anser också att de föreslagna förordningsändringarna står i strid med EU-rätten, då Sveriges genomförande av ramdirektivet för vatten redan är kraftigt försenat (enligt gällande plan) och de föreslagna förordningsändringarna skulle förskjuta genomförandet ytterligare.

WWF ser allvarligt på att regeringen verkar ta så lätt på att Sverige inte lever upp till sina åtagande enligt EU-rätten.

För Världsnaturfonden WWF

Gustaf Lind

Anna Sandström

Generalsekreterare WWF

Miljöjurist